

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз РЗ 1/2023
17.05.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Милене Рашић, председника већа, Дубравке Дамјановић, Гордане Којић, Татјане Вуковић и Бојане Пауновић, чланова већа, са саветником Врховног суда Снежаном Меденицом као записничарем, у кривичном предмету окривљеног Хусеина Мујановића, због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. Кривичног закона Савезне Републике Југославије, одлучујући о захтеву за заштиту законитости бранилаца окривљеног – адвоката Драгана Крговића и адвоката Душана Игњатовића, поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду, Одељење за ратне злочине К – ПО2 бр.3/2021 од 09.05.2022. године и Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине Кж1 ПО2 бр.3/22 од 22.12.2022. године, у седници већа одржаној дана 17. маја 2023. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости бранилаца окривљеног Хусеина Мујановића – адвоката Драгана Крговића и адвоката Душана Игњатовића, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду, Одељење за ратне злочине К – ПО2 бр.3/2021 од 09.05.2022. године и Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине Кж1 ПО2 бр.3/22 од 22.12.2022. године, у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) Законика о кривичном поступку и повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) Законика о кривичном поступку, док се исти захтев у осталом делу **ОДБАЦУЈЕ**.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду, Одељење за ратне злочине К – ПО2 бр.3/2021 од 09.05.2022. године окривљени Хусеин Мујановић оглашен је кривим због извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СРЈ, описаног под тачкама 1 – 3. изреке, за које дело је осуђен на казну затвора у трајању од десет година. У ову казну, на основу члана 50. став 1. КЗ СРЈ, окривљеном је урачунато време проведено у притвору у периоду од 30.07.2018. године па надаље.

Истом пресудом, на основу члана 264. став 1. ЗКП у вези члана 261. ЗКП, окривљени је обавезан да накнади трошкове кривичног поступка у износу од 154.529,65 динара и да плати трошкове судског паушала у износу од 15.000,00 динара у

року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења, а на основу члана 258. став 4. ЗКП оштећени су упућени на парнични поступак ради остваривања имовинскоправног захтева.

Пресудом Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине Кж1 ПО2 бр.3/22 од 22.12.2022. године, делимичним усвајањем жалби окривљеног Хусеина Мујановића и његових бранилаца – адвоката Душана Игњатовића и Драгана Крговића, пресуда Вишег суда у Београду, Одељење за ратне злочине К – ПО2 бр.3/2021 од 09.05.2022. године преиначена је тако што је окривљени Хусеин Мујановић оглашен кривим због извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СРЈ (за радње описане под тачком 2. изреке првостепене пресуде), за које дело је осуђен на казну затвора у трајању од четири године и шест месеци, у коју казну му је на основу члана 50. став 1. КЗ СРЈ урачунато време проведено у притвору, у периоду од 30.07.2018. године па надаље.

Ставом два исте пресуде, жалба Тужиоца за ратне злочине одбијена је као неоснована.

На основу члана 264. став 1. у вези члана 261. ЗКП, окривљени је обавезан да накнади трошкове кривичног поступка у износу од 154.529,65 динара и да плати трошкове судског паушала у износу од 15.000,00 динара, у року од 15 дана од дана достављања пресуде, под претњом принудног извршења, а на основу члана 258. став 4. ЗКП оштећени су ради остваривања имовинскоправног захтева упућени на парнични поступак.

Против наведених правноснажних пресуда, захтев за заштиту законитости поднели су браниоци окривљеног Хусеина Мујановића – адвокати Драган Крговић и Душан Игњатовић, због битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) и 11) ЗКП и из члана 438. став 2. тачка 1), 2) и 3) ЗКП, те због повреде кривичног закона из члана 439. ЗКП, с тим што из образложења произилази да указују на повреду из члана 439. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд преиначи побијане пресуде тако што ће окривљеног ослободити од оптужбе, уз истовремени захтев да браниоци у смислу члана 488. став 2. ЗКП буду обавештени о одржавању седнице веће Врховног суда.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости бранилаца окривљеног Врховном јавном тужилаштву, сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, и у седници већа, коју је одржао без обавештења јавног тужиоца и бранилаца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), након разматрања списка предмета и правноснажних пресуда против којих је захтев за заштиту законитости поднет, те је након оцене навода изложених у захтеву, нашао:

Захтев је неоснован у делу у којем се односи на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП и на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, док је у осталом делу недозвољен, односно нема законом прописан садржај.

Указујући на битну повреду одредбу кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, браниоци окривљеног у поднетом захтеву наводе да је тачком 2 оптужнице окривљеном стављено на терет да је „према затвореним српским цивилима ... као управник нечовечно поступао, наносио им тешке душевне патње ...“ на начин описан у диспозитиву оптужног акта, да је првостепеном пресудом, поред осталог, оглашен кривим под тачком 2 изреке да је „према затвореним српским цивилима окривљени у својству управника Војничког притвора оружаних снага Армије БиХ нечовечно поступао, наносио им тешке душевне патње ...“ на начин описан у изреци, док је другостепеном пресудом оглашен кривим што је „према затвореним цивилима нечовечно поступао и наносио им велике душевне патње ...“ на начин описан у изреци другостепене пресуде. Према наводима захтева, другостепени суд је на овај начин самоиницијативно проширио круг оштећених са „затворених српских цивила“ на све „затворене цивиле“, и огласио окривљеног кривим за шири круг лица, а тиме и за већу криминалну количину од оне за које је оптужен, при чему је и изменом речи „тешке душевне патње“ у „велике душевне патње“ прекорачио оптужницу те се и због овога према ставу бранилаца постављања питање идентитета пресуде и оптужбе у конкретном случају.

Супротно изложеним наводима захтева, Врховни суд налази да побијаним правноснажним пресудама није прекорачена оптужба, односно да није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП.

Наиме, одредбом члана 420. став 1. ЗКП, прописано је да се пресуда може односити само на лице које је оптужено, и само на дело које је предмет оптужбе, садржане у поднетој, односно на главном претресу измењеној или проширеној оптужници. Дакле, између оптужбе и пресуде мора да постоји идентитет и подударност у погледу субјективне и објективне истоветности дела.

Прекорачење оптужбе подразумевало би измену чињеничног описа радњи извршења кривичног дела описаног у оптужном акту и то, додавањем веће криминалне воље окривљеном, којом се отежава положај окривљеног у погледу правне оцене дела или кривичне санкције.

У конкретном случају, по налажењу овога суда, чињенични опис у изреци другостепене пресуде остао је у границама чињеничног описа из оптужног акта, односно у границама оних чињеница и околности на којима се оптужба заснива, те није повређен идентитет оптужбе и пресуде на штету окривљеног. Тиме што је Апелациони суд у Београду, као другостепени, окривљеног огласио кривим да је „према затвореним цивилима“ уместо „према затвореним српским цивилима“ нечовечно поступао и наносио им „велике“ уместо „тешке“ душевне патње, није отежан положај окривљеног, нити је на тај начин проширен круг лица према којима је нечовечно поступао, а није оглашен кривим ни за већу криминалну количину од оне за коју га је тужилаштво оптужило, обзиром да на овај начин није повећан круг лица према којима је окривљени нечовечно поступао.

Наиме, тиме што је избацио придев „српски“, другостепени суд није увео нова лица као оштећене, а из образложења другостепене пресуде јасно произилази да су

лица у односу на која је окривљени предузимао радње кривичног дела, описане у изреци, остала иста као у оптужном акту и да се управо ради о лицима српске националности, па имајући у виду да национална припадност није елемент предметног кривичног дела, то другостепени суд изостављањем придева „српски“, у изреци пресуде није прекорачио оптужни акт. Према томе, не може се рећи да је наведеним изостављањем повређен објективни идентитет оптужбе и пресуде на штету окривљеног, о чему је другостепени суд у образложењу своје одлуке дао довољне и јасне разлоге на страни 14, став пети и шести, које овај суд у свему прихвата као правилне и у смислу одредбе члана 491. став 2. ЗКП на те разлоге упућује.

Другостепени суд је на истој страни, став седми и осми своје одлуке дао и јасне разлоге због чега је испред речи „душевне патње“ придев „тешке“ замењен придевом „велике“, које разлоге Врховни суд такође прихвата као правилне те на те разлоге упућује, у смислу члана 491. став 2. ЗКП.

По оцени овога суда чињенични опис у изреци другостепене пресуде остао је у границама чињеничног основа из оптужног акта, односно у границама оних чињеница и околности на којима се оптужба заснива, па када се има у виду и да је другостепени суд изоставио и поједине делове оптужбе који нису доказани (односно радње извршења описане под тачком 1 и под тачком 3 оптужног акта), то је очигледно да наведеним изменама (изостављањем придева „српских цивила“ и заменом придева „тешке“ у „велике“ душевне патње), положај окривљеног није промењен на његову штету, како се то неосновано истиче у поднетом захтеву, обзиром да окривљеном није додата већа криминална воља, већ је насупрот томе изостављањем радњи описаних под тачкама 1 и 3 оптужног акта, окривљеном фактички смањена „криминална количина“ која му је стављена на терет оптужним актом. Стога у конкретном случају очигледно није повређен објективни идентитет оптужбе и пресуде на штету окривљеног.

Из наведених разлога, поднети захтев у делу у којем се указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, оцењен је као неоснован.

Неосновани су и наводи захтева којима се указује да је правноснажним пресудама учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП.

Према наводима захтева, наведена повреда кривичног закона учињена је на тај начин што у изреци пресуде није означена виност окривљеност, односно свест и воља за вршење кривичног дела, па дело због којег је оглашен кривим не садржи сва обележја предметног кривичног дела.

Ни ови наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљеног нису могли бити прихваћени као основани.

Наиме, радња извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва прописана је одредбом члана 142. став 1. КЗ СРЈ, па поред осталог ратни злочин против цивилног становништва чини лице које „кршећи правила међународног

права за време рата, оружаног сукоба или окупације, нареди ... да се према цивилном становништву врше убиства, мучења, нечовечна поступања ...“.

Према чињеничном опису из изреке другостепене пресуде, произилази да је окривљени Хусеин Мујановић оглашен кривим да је прекршио правила међународног права садржана у члановима 3. став 1. тачка 1) (ц) Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12. августа 1949. године, 4. став 1. и 5. став 1. (б) допунског протокола уз Женевску конвенцију од 12. августа 1949. године о заштити жртава немеђународног оружаног сукоба (Протокола II) уз наведену конвенцију, на тај начин што је за време немеђународног оружаног сукоба који се водио на територији Републике Босне и Херцеговине, између Војске Републике Српске и Армије БиХ, као припадник оружаних снага Армије БиХ и то као управник војничког притвора оружаних снага Армија БиХ – Илица, у Храсници, улица Игмански партизански одред број 11, према затвореним цивилима нечовечно поступао и наносио им велике душевне патње тако што им није обезбедио минималне животе услове на начин описан у изреци другостепене пресуде. Предузета радња и по оцени овога суда представља радњу нечовечног поступања, јер је истом учињена повреда личног достојанства цивилног становништва предвиђена чланом 3. Женевске конвенције, о чему је другостепени суд на страни 8. 9, 12. и 13. образложења другостепене пресуде дао јасне разлоге.

Имајући у виду наведено, то по оцени овога суда из чињеничног описа радњи извршења кривичног дела које је окривљеном Хусеину Мујановићу стављено на терет, а које представљају једну од алтернативно предвиђених радњи овог кривичног дела (нечовечно поступање) произилазе све објективне чињенице и околности које чине обележја кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СРЈ, због ког је окривљени правноснажном пресудом оглашен кривим.

По питању указивања браниоца окривљеног – да у изреци пресуде недостаје виност окривљеног, односно свест и воља за извршењем кривичног дела (субјективни елемент кривичног дела), Врховни суд налази да су тачни наводи захтева да у изреци правноснажне пресуде није формулисан законски текст умишљаја, односно да је учинилац био свестан свог дела и хтео његово извршење. Међутим, умишљајно поступање окривљеног у форми директног умишљаја произилази из самог чињеничног описа радње извршења предметног кривичног дела, у делу где је опредељено да је према затвореним цивилима нечовечно поступао и наносио им велике душевне патње, уз конкретан опис радњи које представљају нечовечно поступање, о чему је такође другостепени суд изнео детаљне разлоге на страни 13 став 3 и 4 образложења, налазећи да је окривљени критичном приликом поступао са директним умишљајем, те да је био свестан како својих поступака у односу на цивиле, тако и њихових последица, при чему је хтео извршење кривичног дела и наступеле последице, уз закључак да урачунљивост окривљеног у време извршења дела није доведено у сумњу, а све то имајући у виду члан 8. КЗ СРЈ, који је у конкретном случају примењен.

Стога је захтев за заштиту законитости бранилаца окривљеног и у овом делу, којим се указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, оцењен неоснованим.

У осталом делу, исти захтев је недозвољен и нема законом прописан садржај, из следећих разлога:

У преосталом делу, браниоци окривљеног полемису са валидношћу исказа саслушаних сведока, односно оштећених, у односу на животне услове у притвору и полемису са периодом у коме је окривљени био управник притвора, дакле, указује се на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање и погрешну оцену доказа, односно на повреду члана 440. ЗКП у вези члана 16. став 5. ЗКП. Поред тога, у уводу, као разлог подношења захтева, браниоци окривљеног истичу и битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 11) ЗКП и из члана 438. став 2. тачка 2) и 3) ЗКП, па како одредбом члана 485. став 4. ЗКП није предвиђена могућност подношења овог ванредног правног лека због наведених битних повреда одредаба кривичног поступка, нити због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, односно повреде одредаба члана 440. и члана 16. став 5. ЗКП, то је поднети захтев у овом делу оцењен као недозвољен.

У уводу, као разлог подношења, браниоци окривљеног наводе и битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, због које повреде је подношење захтева за заштиту законитости дозвољено окривљенима преко бранилаца. Међутим, у образложењу захтева браниоци не прецизирају у чему се наведена повреда закона огледа и на којим незаконитим доказима се побијане пресуде заснивају, па је Врховни суд оценио да захтев за заштиту законитости у овом делу нема законом прописан садржај, у смислу члана 484. ЗКП.

Са свега изложеног, а на основу члана 491. став 1. и 2. ЗКП, у делу којим је захтев одбијен као неоснован, на основу члана 487. став 1. тачка 2) у вези члана 485. став 4. ЗКП, у делу у којем је захтев одбачен као недозвољен, те на основу члана 487. став 1. тачка 3) у вези члана 484. ЗКП, у делу у којем је захтев одбачен јер нема законом прописан садржај, донета је одлука као у изреци пресуде.

Записничар-саветник
Снежана Меденица, с.р.

Председник већа-судија
Милена Рашић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић